
Meditatie

R. Ijbema

Lucas 8:43-48

Voor drie mensen in een stadje ergens aan de kust van het Meer van Galilea, werd het jaar 20 een jaar om nooit te vergeten. Of het precies het jaar 20 was, weten we niet, maar het was rond die tijd en het was voor alle drie dat ene jaar. Twee van hen waren Jaïrus en zijn vrouw; zij hadden dat jaar een dochtertje gekregen. Ook voor hen gold: nog nooit waren ouders zo blij geweest met zo'n cadeau van God. Ze wisten toen nog niet dat dit meisje hun enig kind zou blijven. Maar wat doet het ertoe, God had hen blij gemaakt en de hele stad mocht het weten: het was feest. Maar voor een andere vrouw, en we weten niet hoe ze heette, in diezelfde stad in datzelfde jaar, was er iets heel anders gebeurd. Dit was het jaar van het begin van haar ziekte. Bloedverlies. Niet één keer per maand, maar elke dag. Dat hoefde niemand te weten, maar het werd toch bekend. Ze mocht bijvoorbeeld niet meer naar de tempel, omdat die ziekte haar onrein maakte. Voor haar gold: nooit meer feest. Hoe lang nog, Heer?

Twaalf jaar later komen we ze samen tegen in het evangelie van Lucas: Jaïrus en zijn dochtertje, en deze anonieme vrouw. Het hoeft ons niet te verbazen, dat Lucas hun verhalen vertelt. Lucas is het evangelie van de vrouwen. Dat begint al in hoofdstuk 1, met de geschiedenis van Maria en haar lofzang. Een jonge vrouw in vuur en vlam! En het eindigt in hoofdstuk 24 met de opstanding van Jezus en zijn ontmoeting met vrouwen, de eerste getuigen van zijn overwinning op de dood. Inderdaad, vrouwen die volgens Lucas 8:1-3 al vanaf het begin voor de Heer hadden gezorgd. Geen wonder dat ze hier in het hart van Lucas' Evangelie opnieuw in het midden staan: twee vrouwen, een meisje en een volwassen vrouw.

Het hart van Lucas' Evangelie. Als je Lucas volgt vanaf het begin, dan staan bij hoofdstuk 8 alle stukken wel op het bord. Jezus heeft verklaard dat de tijd is gekomen, de tijd van het grote ingrijpen van God, de tijd van het Koninkrijk. En Jezus heeft het niet alleen verklaard, Hij heeft het ook bewe-

zen: zieken worden beter, zonden worden vergeven, demonen worden weggejaagd. Hij beëindigt een storm met een vingerknip en de dood met een enkele aanraking. Zoals Hij daar rondreist met zijn twaalf leerlingen is zijn boodschap duidelijk: Opgepast iedereen, er gaat wat gebeuren! Opgepast iedereen, God zelf grijpt eindelijk in! Maar midden in die dynamiek staat Jezus ineens stil: 'Iemand heeft Me aangeraakt, want Ik heb kracht uit Me voelen wegstromen.' Dus laten we stilstaan en kijken wat er aan de hand is, en zien wie deze vrouw is die Hem aanraakte, de vrouw op wie nu de schijnwerpers komen te staan.

Laten we kijken... maar hoe dan? De hermeneutiek leert ons: de manier waarop je kijkt, bepaalt voor een deel wat je ziet. Hoe kijk jij? Wat zie je? Je ziet een vrouw die twaalf jaar ziek is. Als je haar zo ziet, kun je haar zomaar zielig vinden: al twaalf jaar ziek door zo'n vrouwelijk probleem als ongesteldheid. We krijgen niet het hele plaatje van Lucas, maar we kunnen wel het een en ander invullen. Die ziekte betekende toen waarschijnlijk dat je kansen om te trouwen bijna nul waren. Dat was hard en wreed, maar het was zo. Dus was de kans dat ze moeder zou worden ook bij voorbaat verkeken. Ze ziet de dankbaarheid van Jaïrus en zijn vrouw over de geboorte van hun kindje en ze weet: niet voor mij. We horen dat ze haar hele kapitaal aan de heren doktoren is kwijtgeraakt en je medelijden groeit alleen maar. Bovendien ben je met deze ziekte in Gods ogen onrein en dus niet welkom in de tempel. Zelig.

Hoe je kijkt bepaalt voor een deel wat je ziet. Als je dit dus ziet, wat zegt dat dan over hoe jij kijkt? Wat zegt dat over jou? Hoe zou jij je voelen als je aan de andere kant zou staan? Je ziekte is een probleem. En de medelijdende blikken van de mensen om je heen maken het alleen maar erger. Ze doen je geen recht. Je bent een zieke vrouw, maar jij bent niet jouw ziekte. Jij bent wie jij bent. Als trouwen en moederschap voor jou niet lijken weggelegd, moet je dan niet op zoek naar een nieuwe, een andere, een diepere zingeving? Nee, dat komt je niet aanwaaien. Je wilt niet ziek zijn, vandaar die doktoren. Dat het achteraf niet helpt, maakt je zoektocht naar genezing nog niet fout. Want jij bent wie je bent, een dochter van Israël, een vrouw op zoek naar haar bestemming.

Zit daar misschien de diepste pijn? Als je niet de standaardbescherming geniet van een man, als je niemand om je heen hebt die bevestigt dat je ertoe doet, als je dus op zoek moet naar andere bronnen van kracht en van waarde, dan ga je toch juist naar je God. 'Heer, dit is mijn leven. U hebt het mij gegeven. Zeg het me, Heer, wat is mijn weg?' Maar Hij lijkt je niet te zien staan. Jij mag niet in zijn tempel komen. De enige plek op aarde waarvan God heeft

gegarandeerd: Als je Me zoekt, moet je daar wezen. Als je Me zoekt moet je daar aankloppen. Maar die deur is voor haar dichtgegaan. Onrein, niet welkom, geen contact met de Heilige van Israël. Toch?

Misschien toch niet helemaal. Ja, God had Israël steeds duidelijk gemaakt dat contact met Hem een zaak van leven en dood is. Van leven, bij voorkeur. Het levensbloed van alle voorgeschreven offers was daar symbool van. Als je in aanraking komt met de dood, moet je eerst gezuiverd worden. Als je lijdt aan een ziekte die je leven, je bloed, je moederschap of vaderschap raakt... Als God dan zegt: nu niet, zo niet, dan is dat de realiteit. Maar God sluit niet uit dat het in de toekomst anders wordt. Integendeel. Hij fluistert steeds tussen de regels door dat Hij niet van plan is zichzelf van onreinheid terug te blijven trekken. God fluistert steeds tussen de regels door dat Hij van plan is om de tempel, het beloofde land, de hele wereld zuiver te maken en heilig en heel. Er zit een dynamiek in zijn openbaring en in zijn plan.

Op een goede zaterdag werd er in die stad in Galilea aan de oever van het meer gelezen uit de boekrol van de profeet Jesaja. Alles wat er in de wet en de profeten staat, kwam in de synagoge aan de beurt, dus ook Jesaja 6: 'Ik zag de Heer, gezeten op de hoogverheven troon. De zoom van zijn mantel vulde de hele tempel. Boven hem stonden serafs. [...] Zij riepen elkaar toe: 'Heilig, heilig, heilig is de Heer van de hemelse machten.' En jij denkt: 'Toch niet, geen plaats voor mij als ik nog onrein ben.' Maar Jairus leest verder: 'Heilig, heilig, heilig is de Heer van de hemelse machten. Heel de aarde is vervuld van zijn majesteit.' En je denkt: dat kan twee dingen betekenen. òf ik word niet alleen de tempel uitgejaagd, maar ook de wereld uit. òf God fluistert tussen de regels door dat Hij komt om ook mij aan te raken, om ook mij rein te maken.

Toen Jairus een paar maanden later Jesaja 56 las, kwam het antwoord. 'Laat de eunuch (een man die ook onrein is) niet zeggen: 'Ik ben maar een dorre boom.' Want dit zegt de Heer: 'De eunuch [...] die keuzes maakt naar mijn wil en die vasthoudt aan mijn verbond, hem geef ik iets beters dan zonen en dochters, een gedenkteken en een naam ín mijn tempel en binnen de muren van mijn stad. Ik geef hem een nieuwe naam, een naam die onvergankelijk is.' Dit is geen fluisteren meer. De profeet mag het rondbazuinen: God gaat een weg vinden om iedereen, die de dood in het lichaam draagt, te omarmen en heilig te maken en heel. Zie haar zoals ze is, deze voor jou anonieme dochter van Israël: een vrouw met een bestemming, in het Vrederijk van God. En dat Rijk gaat komen want God gaat komen. Wij zien een zieke, zielige, anonieme vrouw. God ziet een dochter, een dochter van Sion en Hij heeft een eeuwige naam voor haar.

Jezus staat stil. Zijn ogen zoeken de vrouw die Hem heeft opgezocht. In zijn hart heeft Hij gevoeld dat iemand contact heeft gemaakt. En nu wil Hij haar zien. Want God wil zich niet langer terugtrekken voor alles wat zijn mooie schepping kon besmetten. Hij wil de macht van de dood breken. Dus komt Hijzelf zijn schepping opzoeken en trekt alle ziekte en zonde en dood naar zich toe. En kijk wat er dan gebeurt. Niet God wordt zwart maar de schepping wordt wit. Als jij Hem zoekt, laat Hij zich vinden, in Jezus. Als jij Hem aanraakt, wil Hij jou omarmen, in Christus. Het is de onstuitbare kracht van zijn liefde, een kracht die nooit opdraait omdat het Gods liefde is en omdat God liefde is. Gods liefde duwt het donker weg.

De vrouw is nog bang. Wat wil je, het is haar in het lichaam gaan zitten hoe ze twaalf jaar door mensen is bekeken. Maar dit is Jezus: je hoeft niet bang te zijn, niet in de storm, niet in oorlog, niet in pijn. Open je ogen en zie jezelf weerspiegeld in het licht van zijn ogen. ‘Dochter’, zegt Jezus. (Ik heb geen idee waarom de Nieuwe Bijbelvertaling dat woord weglaat. Het lijkt me cruciaal.) ‘Dochter,’ zegt Jezus. Als Hij dat zegt tegen deze dochter van Sion, dan zegt Hij het ook tegen de Dochter Sion, tegen Israël zelf. En als Hij het tegen Israël zegt, dan zegt Hij het ook tegen ons, ouwe heidenen, want God maakt geen onderscheid meer. Hij wil zich niet meer terugtrekken, het is tijd voor iets nieuws: het Rijk van zijn liefde. ‘Dochter, je geloof heeft je gered. Ga in vrede.’ Geloven is dat je tussen de regels door God hebt horen fluisteren en dat je tegen Hem zegt: ‘Dáár ga ik U aan houden. Ik heb uw beloften gehoord en ik laat U niet gaan voordat U mij zegent.’ Dat is precies wat Jezus hier doet. Hij zegent die vrouw die wij niet kennen, maar die zo dicht bij ons staat. Zij knielt vlak voor Hem als Hij haar zegent alsof Hij de hogepriester in de tempel van God zelf is: er is genade voor je en vrede.

Je zou willen weten hoe het verderging. Maar veel weten we niet of niet zeker. Wat we wel weten, is hoe het verderging met Jezus, hoe Hij als de rechterarm van God zelf het gevecht met de dood heeft gevochten. En hoe het afliep: Hij heeft de dood overwonnen en ons zijn vrede gegeven. Ieder die gelooft en gedoopt is, zal delen in dat leven van Hem. Maar hoe het verderging met de genezen vrouw? Eigenlijk denk ik dat het jaar 40 voor een paar mensen in dat stadje ergens aan de kust van het Meer van Galilea een jaar werd om nooit te vergeten. Of het precies het jaar 40 was, weet ik niet, maar het was vast rond die tijd dat de dochter van Jairus trouwde, op een dag om nooit te vergeten. En ik denk dat ze gewoon contact hebben gehouden, Jairus en zijn vrouw en hun dochter en die genezen vrouw, en dat ze bij de eerste volgelingen van de opgestane Heer zijn gaan horen. En ik denk dat het maar zo kan dat deze genezen vrouw meegedanst heeft op de bruiloft van de dochter van Jairus. Maar dat denk ik maar. Wat ik zeker weet is dat zij zal dansen

op de bruiloft van het Lam, als een levend bewijs van Gods genade. En ik weet zeker dat ze daar een naam zal hebben die God voor haar heeft bedacht. Maar je mag haar dan vast nog steeds noemen zoals Jezus haar noemde: dochter. Dochter van God.

R. Ijbema is predikant van de gereformeerde kerk (vrijgemaakt) te Groningen-Oost.